

K padcu Rige.

—000—

VSLED ZASEDANJA RIGE JE OGROŽENO RUSKO BALTIŠKO BRODOVJE. — KOMENTARJI NEMŠKIH LISTOV GLEDE PADCA. — OGROŽEN JE NADALJE PETROGRAD. — NEMŠKO PRODORANJE V SEVERNI SMER. — POSLEDICE PADCA RIGE. — NADALJNI CILJ NEMCEV REVAL?

—000—

(Poročilo am. poročevalca Weganda.)

Washington, D. C. 3. septembra. — Padec Rige bo baje odočil usodo baltiškega ruskega brodovja. V gotovih krogih v zveznem glavnem mestu se domneva, da je cilj Nemcev pravzaprav — Petrograd.

Veliko zanimanje je vzbudilo poročilo iz Petrograda, v katerem se je poročalo o izpraznjenju največjega ruskega pristanišča ob Istočnem morju. V zasedanju Rige vidijo tukajšnji vojaški krogi pričetek nove faze v nemški kampanji proti Rusiji.

Važno rusko pristanišče se je ustavljalo Hindenburgu skozi tri leta. Predaja mseta in pristanišča brez vsakega boja kaže na najbolj izrazit način, v kakem stanju se nahaja cela ruska armada.

Domneva se, da bo dovedlo zavzetje Rige do preemstitve vladnega središča iz Petrograda v Moskvo in tukaj prevladuje prepričanje, da bi bil tak korak le pozdraviti, kajti stem bi se le ustanovilo bolj stalni režim provizorične ruske vlade.

Veliko zanimanje pa je opaziti glede baltiškega brodovja. Ker se nahaja sedaj Riga v posesti Nemcev, bo najbrž tudi kmalu padel utrjeni otok Oesel pri uvalu v pristanišče. Ta otok je ena najmočnejših opor Rusov v Istočnem morju. Otok Oesel obvladuje vhod v finski zaliv ter dohodek k Revalu, Petrogradu in Kronštatu.

Kakorhitro se bo nahajala ta trdnjava v nemških rokah ter se jo bo uporabljalo kot mornariško in aeroplansko postojanko, bo rusko baltiško brodovje popolnoma zaprto. To brodovje se nahaja sedaj v pristaniščih Reval in Kronštad ter je zavarovano po baterijah teh trdnjav.

Nadaljni cilj Nemcev bo najbrže Reval.

Ta važna ruska mornariška postojanka ni utrjena le s kopne strani, temveč je tudi z morja zavarovana z minami, in Rusi imajo razentega tudi na razpolago močne kopne baterije. V tem pristanišču se nahaja več velikih ruskih ladjedelnic. Padec Revala je le še vprašanje najkrajšega časa, kajti vsled prodiranja nemškega brodovja bo odrezana vsaka nadaljna zveza s Petrogradom.

Rusko brodovje, ki leži v Revalu se ne more rešiti v kako angleško pristanišče, temveč se mora umakniti v Kronštad.

V tukajšnjih uradniških krogih se ne smatra nemškega prodiranja za odlično vojno dejanje in sicer radi položaja, v katerem se nahaja ruska armada.

Zavzetje ruskega glavnega mesta od strani Nemcev — ki bi bila vrjetna posledica sedanjega prodiranja — bi dovedla tudi do padea utretnega Kronštata. S Kronštatom pa bi padlo Nemcem v roke celo rusko baltiško brodovje. Ruske bojne ladje so se nahajale do pred kratkim ter se nahajajo še sedaj v rokah ekstremnih socialistov in v Washingtonu si stavljajo vprašanje, kaj bodo storili ti socialisti, ki se ne bodo mogli upirati Nemcem.

Petrograd je središče municijske industrije za rusko armado in mornarico. Če pade Petrograd, se lahko reče, da je to konec ruske vdeležbe pri sedanji svetovni vojni.

V odgovornih krogih v Washingtonu so prišli vendar do tega prepričanja. Upa pa se kljub temu, da se bo v trenutku, ko se premesti vladno središče iz Petrograda v Moskvo, napelo vse sile, da se tudi izdelovanje municije premesti v notranjost dežele.

Vsled prodiranja Nemcev proti Petrogradu se pričakuje skorajšnjega separatnega miru, ki pa bo skoro nemogoče vsled ruskih notranjih razmer.

(To poročilo je sicer avtentično, vendar pa je treba pripomniti, da Washington v celoti še ne pozna ruskega značaja.

Kakorhitro bo prišlo do ogroženja Petrograda, to je ruskega zgodovinskega glavnega mesta, se bo najbrže izpremenila cela situacija ter bodo pokazali Rusi odpor kot ga morda danes nihče ne pričakuje. — Sedanja nemška ofenziva proti Rigi, Revalu in Petrogradu je morda oni rešilni proces, ki bo Rusom edino v korist, kajti spoznali bodo, da jim gre zdaj res za kožo in da je treba za nekaj časa prenehati z vsemi notranjimi političnimi boji ter prerekanji glede nadvlade.

Ruski narod, če ob različnih prilikah pokazal, da se preveč briga za malenkosti — za stvari, ki niso v nikakem stiku z dejanskim položajem. Kakorhitro pa bo prišlo do velikega preobrata, to je do zavzetja Petrograda — tedaj bi pokazali Rusi odpornost silo in sedanja nemška ofenziva bi se izkazala kot velika pomoč pri razjasnjenju ruskih razmer.

V tem pogledu se je treba spomniti francoske revolucije. V onem času se je nahajala Francija na robu propada, a se je kljub temu postavila proti celi Evropi, ki je skušala zatreti novo revolucionarno gibanje. Op. ured.)

Iz Avstrije.

Nov napad na avstrijsko mornarico trdnjavo Pulj. — Na soški fronti se nahajajo baje bavorske čete.

Rim, Italija, 4. septembra. — 30 laških aeroplanov je vrglo devet bomb na avstrijsko mornariško postojanko v Pulju, kar je povzročilo velikansko razdejanje in velike požare.

Ženeva, Švica, 4. septembra. — V neki brzogovorni izjavi Inomosta se glasi, da je prijelil nemški maršal Hindenburg, da se pošlje na soško fronto dve diviziji bavar-skih čet, s čemur naj bi se okre-pilo avstrijsko obrambo na teh točkah.

Poroča se, da so Škodove tovar-ne v Plzinu na Češkem na delu nočindan, da proizvedejo zadosti težke municije za obrambo Grma-de, ki tvori ključ Trsta.

Avstrijski poziv za nemško po-moč, smatrajo tukaj kot pomemb-no znamenje in to prav posebno od časa, ko je bil objavljen od-govor predsednika Wilsona na mi-rovno poslanico papeža.

Videm, Italija, 4. septembra. — Maršal von Erz, novi načelnik avstrijskega generalnega štaba se mudi na soški fronti ter vodi dela za reorganizacijo avstrijskih čet ki so doživele pri zadnjih laških napadih velikanske izgube. Lahki na nadaljujejo medtem nepresta-no s svojimi napadi ter so že do-sti napredovali, posebno v dolini Brestovice in preko visoke plano-te Banjšice.

Zavzeli so zakop za zakopom ter našli v številnih slučajih velike avstrijske oddelke, ki so bili do-besedno izmučeni vsled žeje in la-kote, kajti njihova komunikacijska sredstva so bila pretrgana vsled uspešnega artilerijskega o-ginja. Odpor Avstrijcev na gori sv. Gabriela je še vedno velik, a laške čete napredujejo in ob temu po-obronkih, in padec gore je le še vprašanje časa.

Danci in Wilsonov odgovor

Socialistični člani kabineta od-bravajo odgovor predsednika na mirovno ponudbo papeža.

Kodanj, Dansko, 4. septembra. T. Stavning, socialistični član danskega kabineta ter vodja so-cijalistične stranke je v polni me-ri odobril odgovor predsednika Wilsona na papeževo mirovno po-slanico.

Napram nekemu zastopniku "Ass. Press" je rekel imenovani:

Vesel sem, da imam priliko iz-raziti vam svoje mnenje glede od-laskega predsednika Wilsona na papeževo poslanico in to prav z ozirom na čustva ki jih gojim na-pram Združenim državam, glede katerih se je v zadnjem času po-slalo v svet toliko kvarljivih po-ročil.

Po mojem mnenju je odgovor predsednika Wilsona na papeževo poslanico dobro znamenje in od-njeja pričakujem, da na kar sem že dolgo časa čakal, namreč, da predsednik Wilson ne želi še na-dalnega boja in da noče nobenih zmagalev ali premaganec. Kot že prej večkrat izjavljam tudi se-daj, da je predsednik Združenih držav neprestano na delu, da se napravi zopet mir na svetu in v tem oziru lahko rečem, da nisem bil razočaran. Vsak, kdor želi sre-čnega in trajnega mira, bo odobra-val odstavke v poslanici predse-dnika Wilsona, ki se tičejo krčenja suverenosti narodov, nalaganja vojnih odškodnin, razkosavanja in celo povzročanja trgovskih in ekonomskih vojn.

Upam, da bo našel odgovor ame-riškega predsednika odmev v ne-številnih krogih in da bo izvedel svoj vpliv v vseh deželah, ki so za-pletene v vojno.

Želim predsednika, da se vsta-novi in zajame stalni mir, sogla-sajo v polni meri z mojimi lastni-mi željami ter sem prepričan, da bo kljub demokratičnim svetla-vzbudivim nečistem v Evropi, ki no-vo-ni življenja vlad česar, je pri-

Nemec in Pershing.

Paris, Francija, 2. septembra. — Prava žalost je, da se je prelilo toliko krvi brez vsake potrebe.

Tako je rekel nek častnik, kate-rega so vjeli pri zadnjem franco-skem prodiranju pri Verdunu. In za resničnost izjav tega nemške-ga častnika jamči štabni častnik, ki je bil navzoč pri pogovoru.

Nemški častnik je izjavil, da ob-čuduje junaštvo francoskih čet, a vendar ni hotel priznati, da bi mo-gle Združene države tako ali ta-ko pomagati zaveznikom.

— Vi varate same sebe z upa-nji in z nadaljevanjem tega straš-nega boja. Vi pričakujete neustav-ljive pomoči od strani Združenih držav. To pomoč vam je Amerika obljubila, a vam je ne bo nikdar dala. V Nemčiji vemo čisto na-tačno, kaj je pričakovati od Zdr.-držav in predsednika Wilsona. On hoče adaljevati s to igro, ne da bi posegel dejansko in s polnim srecm v boj.

— Kadar boste pobiti in pora-ženi preko vsakega upanja, bo on razsodnik celega položaja ter vam bo diktiral mir, ki bo ugoden edi-nole Združenim državam. On ne bo nikdar iskal kompromisa Zdr.-ženih držav ali se vdeležil bojev na vaši fronti.

Francoski častniki so zaman po-jasnjevali jetniku, da se nahaja na francoski zemlji že na tisoče ameriških vojakov in da so sled-nji korakali po londonskih in pa-riških cestah; da se pripravljajo di-vizija ameriških čet za prevoz na fronto; da bodo dospeli še nadalj-nji oddelki ameriških čet pred kon-ec tega leta in da oborožuje A-merika cele milijone svojih mož.

— Vse to so manevri, ki imajo namen vzdržati pogum pri vaših ludeh — je odvrnil nemški čast-nik.

Francoski častnik pa je rekel za-tem:

— Prepričali vas bomo ter od-vedli pred generala Pershinga, vrhovnega poveljnika ameriške ekspedicijske armade v Franciji, ki se nahaja zdaj na fronti pred Verdunom. Lahko ga sami vpra-šate in od njega boste izvedeli, koliko je varala nemški narod nje-gova lastna vlada.

Ko so prevleli jetnika pred ge-nerala Pershinga, so mu pričele teči raz lice debele solze.

Rekel je le toliko: **Če je stvar taka, potem je vse končano in mi smo izgubljeni.**

Pariška konferenca.

Washington, D. C., 4. sept. — Dozdaj se še ne ve, če bodo odpo-slale Združene države na konfe-rencio zaveznikov v Parizu svoje-ga posebnega zastopnika. V kolik-or je znano dozdaj, stoji ta pred-sednik Wilson in Lansing na sta-lišču, da se Združene države ne morejo vdeležiti konference toli-ko časa, dokler nima Amerika na Francoskem bojišču precej svojih čet. Glede konference same se je izvedelo le to, da se bo na nji raz-pravljalo o izpremenjenem polo-žaju, ki je nastal vsled prodiranja Lahov in vsled trajnih ruskih ne-uspehov. V tukajšnjih diplomati-čnih krogih je bilo večje razočara-nje radi neuspehov Rusov kot pri-čajo bili presenečenje radi nepri-čakovanih uspehov Italijanov.

Angleške izgube.

London, Anglija, 4. septembra. Angleške izgube v preteklem ted-nu so znašale skupno 15.614 mož. Razdeljene so na sledeči način: ubitih ali umrlih vsled ran je 364 častnikov in 3380 mož. Ranjenih ali pogreanih pa je 846 častnikov ter 10.624 mož.

čakovati popolnoma novih držav-nih organizacij.

Danski narod pa goji z menoj vred polno upanje, da bo načelo človečanstva v kratkem zmaga-lo ter oprostilo svet le strašne voj-ne in mu dalo zagotovilo, da se ne bodo nikoli več pojavile take grozote in tako krutost pravice.

Zarota proti republiki.

Ruski monarhisti so se hoteli po-lastiti državne oblasti. — Imen dotičnih nočejo priobčiti.

Petrograd, Rusija, 2. sept. — Državni pravdnik najvišjega sodi-šča v Moskvi je razkril protirevo-lucijo, to je monarhistično zaroto, koje namen je bil strmoglaviti se-danjo vlado ter potom državnega preobrata aretirati sedanje člane provizorične vlade. Časopisje po-roča, da se je razkrito zaroto te-kom zasedanja ustavodajne skup-ščine v Moskvi in "Borzna Gaze-ta" pravi, da so dobile prve vesti oblasti tedaj, ko je zborovala usta-vodajna skupščina.

Vsled tega so aretirali veliko številno častnikov in civilistov v Moskvi, provincah in tudi v Pe-trogradu.

Imen aretiranih dosedaj še niso objavili, vendar pa izjavljajo po-litični voditelji, da gre pri tem za dobroznane može, ki so igrali v javnem življenju Rusije odlično ulego.

Vse kaže, da je bil glavni stan-zarotnikov v neki vili blizu Petro-grada. Preiskali so več hiš v glav-nem mestu ter dobili veliko ma-terijala, ki je bil obtežen na vde-leženec. Večino aretacej so izvršili izven Petrograda samega. In prvo-torej uvodno preiskavo vodi mini-sterjski predsednik Kerenski sam.

Pri konfereci zastopnikov ar-madnih odborov v Moskvi so skle-nili resolucijo, v kateri zahtevajo popolno uničenje protirevolucio-narnega gibanja.

V uradničem poročilu, ki ga je dal namestnik Kerenskija, Nekra-sov, se zanikuje vsa poročila, da se je skušalo nasilnim potom spravi-ti s poti generala Kornilova, vr-hovnega poveljnika ruske arma-de.

Nekrasov je nasprotno izjavil, da soglašajo provizorična vlada popolnoma z nazorom Kornilova in da so več njegovih nasvetov že dejan-sko izvedli, o drugih pa razprav-ljajo. Vlada popolno zaupa gene-ralu Kornilovu, ki se je znal vzdr-žati vaskega vmešavanja v politi-ko in ki zavezava popolnoma nev-tralno stališče glede dejanskega vodstva ruske vlade.

Boris Savinkov, posluhoči vojni minister se bo v kratkem posve-toval s Kornilovom glede odredbe, ki jih je treba uveljaviti, da se prepreči nadaljno umikanje ru-skih čet.

Kornilov zahteva, da se ustavo-dajna skupščina v Moskvi nima brigrati za disciplino pri četah in da je treba njemu izročiti popolno oblast nad četami.

Nemci in Wilson.

Glasovi nemških in avstrijskih li-stov glede poslanice predsednika Wilsona. — Stari argumenti.

Berlin, Nemčija, 4. septembra. V "Pester Lloyd" je izšel članek v katerem je dan izraz nazorom vodilnih nemško-avstrijskih in o-grskih krogov glede poslanice pred-sednika Wilsona na papeža. — V članku se glasi med drugim, da je namen Amerike in ostalih zavez-nikov napraviti Nemčijo popolno-ma brez moči.

Ta namen pa ni nov, a sila nem-škega naroda obstaja predvsem v edinstvi med narodom in njegovo vlado. V članku se glasi, da ne bo predsednik Wilson nikdar dose-gl svojega cilja, da ne bo Nem-čija nikdar zopet prišla do prej-snjega razkosanja. Star trik so-vražnikov Nemčije je ta, da za-htevajo ceneno demokratizacijo države.

Nadalje pravi članek o seda-njem nemškem zunanjem tajniku, ki se nahaja sedaj na Dunaju ter se posvečuje z avstrijskim zuna-njim ministrom.

Omenjajo, da je rekel Kuehl-mann pred kratkim, da ne zado-stužeta edinole moč ali pravica, temveč, da morata obe ti dve sili sodelovati. Z ozirom na to se kon-čuje članek: Ni le naša sreča, tem-več sreča celotne evrope, da nimajo

Vojakom Narodne Armade

—000—

"Prevzeli ste veliko nalogo. Sree cele dežele je z va-mi. Vse, kar boste storili bomo zasledovali z največjim zanimanjem ter največjim mirom.

In sicer ne le oni, ki so vam pri sre in dragi, temveč tudi ves narod. Ta velika vojna nas spravlja vse skupaj, nas napravljajo tovarišem in bratom kot so bili vsi resni-či Amerikanci od prvega pričetka, ko smo ustanovili svo-jo veliko narodno samostanost.

Oči celega sveta bodo vprte v vas, kajti vi ste v prav posebnem pomenu besede vojaki svobode.

Vsled tega naj bo vaš ponos da pokazete vsem ljudem ne le, da ste dobri vojaki, — temveč da ste tudi dobri ljudje, ki se boste vzdržali močne v vsakem oziru in čiste skozinsko.

Vstanovimo sami zase standarde, ki bo tako visoki, da bo naravnost slava dospeti do njega in živeti soglasno z njim ter dodati nove lavorike v krono Amerike.

Z vami gre moje pristržno zaupanje. V vsaki bitki in vsaki vaši preiskunji.

Bog pa naj vas vzdrži in vodi!

Woodrow Wilson.

—000—

Borojevič pred voj. sodiščem

—000—

ITALJANSKE BOJNE LADJE SE NAHAJAJO V NE-POSREDNI BLIŽINI PULJA, KJER JE ZAPRTO AV-STRIJSKO BOJNO BRODOVJE.

—000—

Washington, D. C., 4. septembra. — Italjansko posla-ništvo je dobilo danes iz Rima oficijelno poročilo, da na-daljujejo. Lahki s svojim prodiranjem proti Trstu.

Italjanske čete prodirajo na vseh točkah in dosedaj so vjele veliko množino vojakov.

Angleško-laske bojne ladje, ki operirajo pred Tr-stom, so zavzele postojanke oddaljene le osem milj od Pu-lja, kjer je zasedrano celo avstrijsko bojno brodovje in kjer se nahaja tudi velika avstrijska armada.

V nekem drugem poročilu se glasi, da bo stavljen ge-neral Borojevič, avstrijski vrhovni poveljnik na laški fronti pred vojno sodišče, ker pravijo, da je on zakrivil zadnji avstrijski poraz.

V zvezi s tem poročajo:

— Potrjeno je, da se je obrnil po prvem avstrijskem porazu general Borojevič na maršala Hindenburga s po-zivom, naj mu takoj pošlje na soško fronto eno bavarsko divizijo, ki naj bi bila pod poveljstvom generala Kraff-tensteina, ki je zdaj na rumunski fronti.

Veliki knez aretiran.

Petrograd, Rusija, 4. septembra.

Tukaj so aretirali velikega kneza Mihaela Aleksandroviča, brata ru-skega carja. Dolže ga, da je pod-biral neko protirevolucionarno združenje.

Politika Brazilije.

Rio de Janeiro, Brazilija, 4.

septembra. — Vojni minister je izjavil, da ne bo Brazilija pošila-lja nobenih svojih čet v Evropo. Nadalje je določila, da ne bo mo-rnariški minister nobene nemške ladjice posodil zaveznikom.

zavezniki dosti sile, da bi izvršili kako veliko krivico.

London, Anglija, 4. septembra. Budimpeštanski list "Az Est" iz-javlja, da ne bodo centralni zavez-niki odklonili papeževo mirovno ponudbo. Glede papeževe poslanice in glede poljskega vprašanja se bo razpravljalo na konferenci, ki bo sklicana na Dunaju in katere se bosta udeležila nemški in av-strijski minister za zunanje zade-ve. Poročajo, da bosta Nemčija in Avstrija sporočili Vatikanu svoje povere mirovne ponudbe.

Obstreljevanje Chatama.

London, Anglija, 4. septembra.

Oficijelno se znanja, da so v pon-deljek zvečer obstreljevali nem-ški zrakoplovi Isle of Thmet. — Veliko oseb je bilo ranjenih.

Zrakoplovi so napravili veliko škodo v Chatamu, ki je angleška mornariška baza. Na več krajih so se pripetile močne eksplozije.

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za iz-plaćila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujet-nikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki se zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pi-smo vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVEDKA FRANK. BAKSED

22 Cortlandt Street, — — — — — New York, N. Y.

SLOVENSKO

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Sedež: FOREST CITY, PA.

Incorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: F. S. TAUCHAR, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 151, Broughton, Pa.
Tajnik: FRANK PAVLOVIČ, box 647 Forest City, Pa.
Pomoćni tajnik: AVUGST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
Blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomoćni blagajnik in zaupnik: ANT. HOČEVAR, RFD. No. 2, box 114, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nads. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: JERNEJ HAFNER, box 65, Burdine, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROČNI ODBOR:

Predsednik poroč. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. poročnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIŠKI:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasilo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so naprošeni pošiljati vse dopise direktno na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se plača edino potom poštne, ekspresne ali bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovič, Farmery & Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakve pomanjkljivosti, naj to nenudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da samore napako popravi.

IZ URADA GL. PREDSEDNIKA S. P. DR. SVETE BARBARE.

000

Na šestmesečni seji gl. odbora S. P. D. sv. Barbare sem bil izvoljen, da med članstvom nabiram prostovoljne prispevke za slovenske vojne begunce, ki so ubežali v Švico za časa vojne. To so večinoma slovenski dijaki in visokošolci, kateri bodo po vojni velika pomoč za reorganizacijo Slovencev. Teh moči naš narod nikakor ne sme izgubiti! Zato pa je naša dolžnost, da materijalno podpiramo te naše brate v sedanji potrebi in neprijetnem položaju.

Pismo je bilo sicer že davno poslano na-me, toda sam se nisem smatral za toliko avtoritativnega, da bi zadevo predložil pred članstvo; hotel sem stvar predložiti seji glavnega odbora in medtem dobiti še potrebne informacije, če je naša pomoč res tako nujno potrebna. Informirali smo se, da so naši bratje res v veliki potrebi, ker v Švici se tudi navadno delo jako težko dobi. Zato je gl. odbor sklenil, da toplo priporoča cenjenemu članstvu naše organizacije, da vsak po svoji moči daruje za te naše trpeče brate.

Jaz torej toplo priporočam našim krajevnim postajam, da napravijo na svojih sejah kolekte v prospeh tega. Ako vsi stopimo na plan in damo vsak nekaj malega, bo onim precej pomagano in s hvalečnostjo v svojih srečih se bodo spominjali svojih dobrotljivih bratov v Ameriki.

Tu priobčujem eno izmed pisem, ki sem jih prejel od tozadevnega odbora, kateri se nahaja v Ženevi v Švici:

Slovenski podporni odbor
v Ženevi (Švica)
Ženeva, dne 24. marca 1917.
Blagorodni gospod!

Z dopisom dne 11. febr. imeli smo čast Vam javljati, da smo ustanovili v Ženevi "Slovenski podporni odbor". Ker so poštne prometne zveze z Ameriko precej neradne, dovoljujemo si, da se znova obračamo do Vašega Blagorodja.

Vsed vojne biva v Švici prilično število naših rojakov in dijakov. Življenjske prilike so postale težke. Vsi, ki se je imelo z domovino, so prekinjene; podpore iz stare domovine so izključene. Vi-harji evropske vojne divjajo tudi čez poljane in domove naših očetov. Stara domovina, ki je v mirnih časih komaj vzdrževala svoje sinove, je popolnoma obubožala. Tako je došlo, da je posega beda tudi v kroge naših tukaj bivajočih bratov. Ko smo videli, kako ustanavljajo drugi narodi za svoje v Švici podporna društva (tako Poljaki, Rumunci, Belgijci itd.), ki nabirajo sredstva za pomoč dijakom, da nadaljujejo študij, in ostalim v bedi biva-jočim rojakom iz bede in obupa, smo se spomnili naših rojakov v Ameriki, ki bivajo v ugodnih razmerah, ter ustanovili "Sloven-ski podporni odbor" izključno slovenskimi cilji, pomagati gnostno našim rojakom v Švici. Beda je velika in nujna pomoč potrebna. Obračamo se do Vas,

blagorodni gospod, da bi blagovolili pomagati našemu namenu in apelirati na blaga srca naših rojakov v Ameriki.

Upamo trdno, da naš klic po pomoči ne ostane nezasičen. Pred slovenskim narodom, kakor pred nobenim v Evropi, stoji življenje in smrt. Od naših volj je vse odvisno. Sklenimo se v krog medsebojne ljubezni ter naša in naših očetov volja do slovenskega samostojnega življenja bo zmogala.

Z izrazom spoštovanja:
Josip Birs, stud. phil.,
predsednik.

A. Gašperčič, Sv. Ivan pri Trstu, tajnik.

F. Primo, veletrgovca v Trstu, blagajnik.

Kot razvidite iz zgoraj navedenega pisma, so ti slovenski begunci v resnici zelo potrebni naše denarne podpore; zato pa: **pomagajmo jim!!!**

Cenjeni bratje in sestre! Spominjate se svojih trepih bratov, vojnih begunov v Švici! Vsak najmanjši dar bo s hvalečnostjo sprejet in točno odposlan na pristojno mesto.

Vse darove je pošiljati na gl. predsednika S. P. D. sv. Barbare:

Frank S. Tauchar,
674 Ahsay Ave.,
Rock Springs, Wyo.

Vse prejete svote bom priobčil v našem glasilu "Glas Naroda", skuni znesek bom pa poslal tozadevnemu odboru v Švico.

Na delo torej, dragi bratje in sestre, storimo nekaj za naše brate, kateri se nahajajo v resni potrebi!

Blagohotno priporočeno vsem.
Fran S. Tauchar, predsednik.

Pred članstvom "Slovenskega Podpornega Društva sv. Barbare" je splošno glasovanje glede združenja s "Slovensko Delavsko Podporno Zvezo". Glavni odbor je dal to iniciativo na splošno glasovanje v svojem najboljšem prepričanju, da je to v veliko korist Slovincem, ki spadajo v te dve organizaciji. Nadalje je odbor pričakoval, da bo ta ideja podpravljalca z veseljem med vsemi prizadetimi, kar jaz upam, da tudi je, dasiravno se je od par strani namignilo, da jim ta odlok ni dobrodošel. Združenje je ideja zadnjih štirih let; veliko smo kričali o združenju, zakaj bi enkrat ne poskusili to idejo tudi udeležiti. Ali naj vedno in povsod ostanemo le pri idealih? Ne! Čas je, da postanemo resni in da se v svojih delih oprinemo bolj realistično!

Časi, ko so naši politični in drugi voditelji stali za novimi idejami, le toliko časa, da so se prepričali, da nimajo za svoj žep nič pričakovati od takih stvari in potem pustili v nemar vse skupaj, naj prenehajo. Zakaj bi se kazali slabše pri velikih narodnih delih, kot smo v resnici? Pokažimo enkrat, da se nekaj začeta tudi lahko izvede; sicer bodo postale vse naše ekonomične ideje prazna iluzija v prečiščeni atmosferi...

Vsak preobrat nam prinese veliko dela in požitovnosti — in če to delo zauemarjamo, ne moremo pričakovati zaželjenega uspeha. Z združitvijo je ravno tako: Ako bomo nastopili vsi z združenimi močmi kot en moč in pokazali svojo solidnost in dobro voljo za to novo in zdravo idejo, bomo z lahkoto izvršili to veliko narodno delo v prid nam vsem.

Koncentracija naših šibkih sil je na vsak način absolutno potrebna; tega m ne more nihče oporekati. In če hočemo biti kdaj kaj bolj zedinjeni kot smo danes, se moramo pričeti zblíževati s pomočjo naših podpornih organizacij. — Podporna organizacija ima glavni smoter in cilj: podpirati svoje bolne člane v slučaju bolezni in njihove dediče po smrti članov. To je glavni smoter vseh podpornih organizacij. — smoter, ki se v bistvu ne razlikuje nič; ker smo v tem oziru sorodni, je združitve takorekó nekaj mogočega — lahkega.

V teku časa, ko so se razne podporna organizacije pogajale glede združenja, so se med članstvom pojavljale govornice, da ta in oni glavni uradnik nasprotuje združenju iz osebnih koristi, častnega stola itd., kar je bilo tupatam mogoče tudi res. Glavni odbor društva sv. Barbare je v tem oziru popolnoma indiferenten. Nam ni za častna mesta toliko, da bi nasprotovali združenju zgolj iz sebičnosti, ako sprevidimo, da je tako združenje v splošno korist članstvu naše organizacije. Mi smo delali za združenje zato, ker vemo, da je koristno, zato, ker nam je to naročila šesta redna konvencija, zborujoča v Forest City, Pa., zato, ker nam je dobrobit članstva, vzajemnost in združenje ameriških Slovencev več, kot pa naše takozvane "šarže". Mi delamo za močno in veliko slovensko podporno organizacijo, v kateri bodo člani sigurneje varovani, kot pa če ostanejo razcepljeni po malih in številnih organizacijah, ter puscamo na strani vse individualne "ugodnosti" glavnih odbornikov. Mi se zavemo, da smo uslužbenci in ne gospodarji članstva; zato pa izvršujemo delo natančno tako, kot nam je bilo naročeno. Postavljeni smo bili na čelo organizacije zato, da jo vodimo natančno tako, kot nam je naročila konvencija in pa kot zahtevajo razvijajoče se razmere. To delo smo izvrševali do danes z vso natančnostjo; zdaj pa zavisi od vas, cenjeno članstvo, če potrdite svoje nekdanje ideje ali ne.

Glavnemu odboru društva sv. Barbare se torej v tem oziru ne more očitati nobenega zavlačevanja. Mi smo stopili na plan odkrito, premišljeno in v popolnem prepričanju, da je to najboljša za našo organizacijo.

Kar se je čulo od posameznikov, ki so člani S. D. P. Zveze, drži jako slabo. — Bratje obeh organizacij! Ne postavljamo komarjev na glavo in ne glejmo, koliko koein ima ta in oni pod kolonom! Ob kratkem rečeno: Obe organizaciji sta v financah percentualno enaki, obe imata prilično enak sistem v poslovanju in sestavi; društvo sv. Barbare je po številu nekoliko večje, dočim je S. D. P. Z. pravilno inkorporirana. Predlogi za združenje govore, da se društvo sv. Barbare združi s S. D. P. Z., ker ta ima pravičen čarter; pozneje se pa potom splošnega glasovanja lahko ime skupne organizacije spremini ter nov čarter se nabavi za skupno organizacijo. Ako pa ime ostane nespremenjeno, pa ne bo treba teli opravkov in ne stroškov. Mnenja, da bi bila katera izmed omenjenih dveh organizacij potom združenja kaj škododovana, naj prenehajo, ker nimajo nobene podlage. Obe organizaciji sta v vseh ožirih skoraj enaki ter obe bodeita imeli od združenja le koristi, nikakor pa ne izgubo!

Z mimim srecim in z zavestjo, da sem storil le svojo dolžnost kot glavni predsednik, vam priporočam, da glasujete za združenje. Krajevne tajnike pa prosim, da gledajo na to, da bodo člani in članice — ako je le mogoče — vsi dobili glasovnice v roke ter tudi volili, pa naj že volijo za, ali pa proti; mi želimo imeti jasno sliko o mnenju skupnega članstva, predno legalno združimo in spojimo obe organizaciji v eno.

Na delo torej, bratje in sestre! Glavni odbor je izvršil svojo dolžnost, storite še vi svojo — v svojo in skupno korist!

Bratsko predloženo,
Fran S. Tauchar, predsednik.

Razsodišče v Haagu ter njega naslednik

Izražati se zaničljivo o haškem razsodišču, o razsodiščih sploh in o mednarodnem pravu, ker je izbruhnila največja in najstrašnejša svetovna vojna kljub temu razsodišču, je prav tako neumno kot govoriti na zaničljiv način o inženirstvu, arhitekturi ter gradilni umenosti v splošnem, ker je neki potres porušil to ali ono krasno delo človeškega duha. Kratkovidnost srednje vrste ljudi pa bo vedno ugajala kratkovidnosti drugih sličnih in v tem oziru je svet kot je bil pred davnim časom.

Odkar se je ustanovilo razsodišče v Haagu in sicer leta 1899, je bilo zaznamovani šest vojn: — južno-afriško, rusko-japonsko, turško-italijansko, turško-balkansko, balkansko ter sedanjo velikansko. Časni belli ni bil v nobeni teh vojn predmet razsojanja. Vse te vojne so bile osvojevalne, vzprijazene z določnim namenom, da se dobi nova ozemlja ter jih iztrga iz rok drugega.

V turško-italijanski in v sedanji vojni se ni pred napovedjo vojne vzprijazilo nobenega poskusa rešiti zadeve ali spore prijateljskim potom in po napovedi se ni dalo nobenega časa na razpolago za kako posredovanje in konečno sploh ni bilo nobene stvari, glede katere bi se lahko razsojalo.

V balkanski vojni so izbruhile sovražnosti celo brez vsake vojne napovedi. V turško-balkanski vojni se je celo opustilo krinko pri- tožb in v južno-afriški vojni se je odločno zanimalo vsako razsojanje in posredovanje, dasiravno je bilo za to dosti časa na razpolago.

Očividno je, da ne bo ena izmed strank, ki je sklenila delati krivico, privolila v razsodišče. Vsed tega lahko eliminiramo iz možnosti haškega razsodišča vsak priziv, pri katerem zasleduje ena izmed strank svoj lastni cilj, ki je soglasno s principji pravice nedopusten.

V skoro vseh vojnah so se zanesli državniki, stoječi na čelu, v trenutku, ko se je bilo treba konečno odločiti, na prisilni učinek vojne nevarnosti. Vsed tega tudi ni bilo v vseh teh vojnah nobene možnosti, ki sklepa o slučajih, v katerih se razpravlja vprašanja pravice in krivice in v katerih iščejo vse stranke v dobri veri pošteno rešitev.

Mogoče je le sen, a vendar ni videti v tem nikake nemožnosti, da se bo nekega dne ustanovilo najvišji sodni tribunal, v katerem bodo možj različnih narodov, ki bodo v posesti splošnega državljanstva vseh narodov ter opustili državljanstvo vsakega posameznega. To bi bila naprava, ki bi bila upravičena dati izraza svojemumu mnenju in ki bi dajala nasvete s svetostjo in nedotakljivostjo orakov iz starega časa.

Mogoče pa se bo tudi ustanovilo posebno državo, slično ameriškemu distriktu Columbiju, ki bo vršila nalogo uveljavljanja neodvisnosti med Združenimi državami Evrope. Mogoče pa se bo pojavil poseben kolegij juristov, ki bo tako neodvisen kot je sedaj Vatikan.

V vsakem slučaju bi ne imel tak tribunal ničesar pridobiti in ničesar izgubiti ter bi izvajal na duha čelega človeštva tak upliv kot ga izvaja sedaj rimski papež nad katoličani ali kalif nad mohamedanskim svetom.

Mogoče so to le sanje, a človeštvo potrebuje neke moralne sile, ki ga bo vodila ter držala pokonci vsprico ambicij suverenov in državnikov. Ta sila pa naj bi tudi varovala ljudi pred njih lastnimi instinkti.

Nemški državni zbor.

Amsterdam, Nizozemsko, 3. septembra. — Kljub temu, da je nemški časopisje silno ogorčeno vled odgovora, ki ga je poslal Wilson papežu, prevladuje med narodom vseeno mnenje, da se bodo v najkrajšem času pričela mirovna pogajanja.

Sem so dospela precej avtentična poročila, da bo nemški državni kanceler v prihodnjem zasedanju

nemškega državnega zbora razpravljal o mirovnem vprašanju. Člani centra socialistične stranke, narodni liberalci in naprednjaki so sklenili delovati z vsemi silami za kmalošnje sklenitev miru in državni kanceler, se bo moral, hočeš, nočeš, ukloniti.

Nemška vlada želi, da bi se mirovni pooblaščenici sešli v Haagu. Kodanju ali pa v Bernu.

Poslanec dr. Edward David je pisal v "Vorwaertsu", da ima državni zbor moč in pravico vsiliti vladi svoje mnenje.

Finsko kulturno in duševno življenje.

Sedaj stoji tudi Finska v znamenju ruske revolucije. Brez vsakega dvoma se lahko misli, da pričakuje prebivalstvo Finske nove in srečnejše bodočnosti. Splošno je razširjeno mnenje, da je Fince duševno lenega značaja in da se le težko uživi v nove razmere. V naslednjem pa hočemo obrazložiti, da temu ni tako, temveč da je opaziti veliko finsko kulturno in duševno gibanje, ki ni nikdar izgubilo iz vida oproščanja od ruskega jarma: Narodna finska kultura se je razvila na popolnoma lasten način. Podlaga finske kulture izvira iz zapadne Evrope ter se jo je sporočilo Fincem preko Švedske, Nemčije, Anglije in Francije so uplivali v tem oziru na duševno življenje Finske. Temu nasproti pa so smatrali Finci Ruse od nekdaj svojim nasprotnikom, vled česar se ne more govoriti o ruskih kulturnih uplivanjih na Finsko.

Vsed nesrečne vojne pod Gustavom IV. pa je izgubila Švedska Finsko, ki je postala posest Rusije in sicer leta 1808. Rusi so si na vse načine prizadevali, da pridobijo z ljubeznjivostjo zase finsko armado, ki je bila zanemarjena od strani švedske vlade. Finska armada in narod pa sta se dala pregovoriti. Eno obljubo za drugo so Rusi pozabili, ruski jezik se je nasilnim potom uvedlo v finske šole in zatiralo se je narod na vse mogoče načine. S tem je bila pretrgana duševna zveza finskega naroda s švedskim, ne da bi hotela Rusija dovesti na Finsko novo duševno življenje. Ta politična izprememba pa je povzročila razvoj narodne finske kulture. Ko so bili Fini enkrat navezani sami na sebe, so se pričeli pečati z zgodovino, jezikom in ljudskimi šegami naroda samega. Na vseučilišču dežele, v novem glavnem mestu dežele, Helsingfors, se je razvilo živahno duševno življenje.

Prva naloga finske narodne kulture je bila vzgoja naroda. Takoj v pričetku pa se je stavila tem stremeljem v bran velikanska ovira, ki je bila videti skoro nemostljiva. Ta ovira je bil težki, čudoviti in skoro barbarski jezik, kateremu je manjkalo navidez vseh pogojev izraza in izražanja višje kulture. V tem oziru pa se je izvršilo tudi to, kar je bilo videti sploh nemogoče. — Finski zdravnik Loenrot je namreč zbral stare finske narodne pesmi in ta-

koj se je spoznalo, da je finski jezik popolnoma usposobljen dajati zraza najrazličnejšim in najbolj vzvišenim mislim. Finski jezik je pridobil nenadno tak pomen, da je nadkrilil kmalo stari deželni jezik, švedščino.

Finska literatura se je kmalo razvila, in nadkriljevala švedsko v liriki in romanu. Snovi, iz katerih so črpali finski pisatelji, so bile večidel vzete iz finskega narodnega življenja, to je iz boja z ostrim podnebjem in s temno, a vse pesnitve je preveval idealizem bojujočih se, ki hočejo zmagati. Tako so dejanski preganili temo, ko je bil simbol duševne omejenosti. Kulturni razvoj je šel naprej, in kmalo je bilo najti povsod po deželi na tisoče malih šol; v glavnem mestu so ustanovili vseučilišče. Pričeli so tudi izdajati finsko enciklopedijo, koje zvezki so bili v najprejnejši koči. Popolno delo je stalo 200 frankov ter je našlo takoj dvajset tisoč odjemalcev. Ob enem se je pričel študij tujih literatur, in v finščino so prevedli vse odlične klasike, počenši od Danteja in da Šekspirja. (V finščino je prevedeno tudi nekaj slovenskih leposlovnih proizvodov, med katere je v prvi vrsti šteti Can-karjevo posest "Martin Kačur").

Celo finsko leposlovno delovanje se je v glavni smeri gibalo po nemški metodi in nemškem mišljenju. Vseučilišče v Helsingforsu je postalo središče znanstvenega delovanja na Finskem. Predavanja na tem vseučilišču se vrše v švedskem in finskem jeziku. Izmed 3200 dijakov je nekako četrtina žensk.

V vpodabljaljoči umetnosti je najbolj uplivala na Finsko Francija. To pa je pripisovati dejstvu, da se je izučil prvi odlični finski slikar v Parizu ter s tem privedel v francosko metropolo veliko število učencev.

Popolnoma finska pa je ostala glazba, ki je našla v komponistu Sibeliusu svojega najbolj odličnega zastopnika. V njegovih skladbah najde izraza na popolen način premišljujoči značaj Fincev, njih čudovita narava in njih melanholično razpoloženje.

Na ta način je vled delovanja dveh popolnoma različnih plemen, namreč Švedov, ki so germanskega izvora ter Fincev, ki so mongolskega izvora, vzrasla finska narodna kultura, koje zmožnost za življenje in upravičenost do življenja, mora priznati vsak nepristransko sodeči.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽ. VAH.

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasi v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je razposlan na leto v štirih in pol milijona (4.500.000) iztisih in je torej najboljše sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane \$1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane \$1.00
Enkratno iskanje delavcev stane \$1.00

Enkratno iskanje dela stane \$0.30
Enkratna objava ženitne ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane \$1.00
Enkratno društveno naznanilo stane \$0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodne cene pri stalnih oglaših.

Naročilom je poslali vselej tudi denar.

NASLOVITE NA:

"GLAS NARODA"

82 CORTLANDT STREET,

NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejmemo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi šeparji, katerih je vspovsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa naročajo, da se prepričajo če je oglas v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI UREDNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Com-
maugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain,
Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh,
Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.

JOHN VAROGA, 5126 Natrons Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.

MAT. POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.

JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

ZDruževalni ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD, Box 17, Denver,
Colo.

FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne
posiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
lozbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne boče
odpirati.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo ziato.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Senoa.

(Nadaljevanje).

"Slavna gospoda!" oglaš se
zdaj z graščičem glasom Gregorij-
ance, trese se prebude jeze.
"Konecno smeš! Prvič je re-
kel gospod komisar, naj se ne
trati zlati čes. Čul sem mnogo be-
sed, a naposled se vendar nisem
slišal, kaj nam je storiti. Depu-
stite, slavni stanovi, naj o tem iz-
reče svojo pripravo misel. Vi itak
po svoje odločite. Ali ste bili že
kdaj v samostanu pobožnih
patrov? Tamkaj počiva pepel na-
ših slavnih banov. Nad grobom
jim stojita zastava in žezlo. Z za-
stavo so vodili pleinstvo v boj, z
žezlom so vladali in sodili. Pa-
ko je bilo prej, tako mora biti tudi
zdaj. Kraljevska svetlost naj nam
da bana za poglavarja, da bo on
kot njegov namestnik. Ban bo di-
kraj kraljevi namestnik, on naj stoji
na čelu vojske, on naj sedi na
čelu zbornice. Z živo, plamenčeo
besedo dokazal nam je prečastiti
gospod nadškof, kakšne neredne
čakajo na hrbne ostanke naših
slavnih kraljevin, okaral nas je,
da smo nesložni, da ne maramo
za sveto vero in svobodno plein-
stvo. Toda najbolj živo čutimo te
nezdore mi, čutimo jih že danje
časa; junaški so odbijali naši de-
di nekrajsko silo, ko še ni bilo
gospodov Teuffenbacha in Halka
in nismo bi mi sami delili pod za-
stavo Frankopana in Alapiča lu-
te udarce za našo kraljevo? Ni-
li ban Nikolaj Zrinjski, blagoga
spomina, hude udarce zadajal ca-
rigarjskemu sultanu in naposled
slavno poginil pred Sigetom? Ni-
simo se vadili s sabljo šele včeraj,
niso nas gospodi generali učili
mahati z mečem. Nismo li dajali
zaduje nove, zadujo kapljo krvi
za našo kraljevo? In čeprav
simo zrastle na bojnem polju, ven-
dar nam je bil domači zakon ved-
no svet; kajti brez zakona ni ju-
rništva, brez reda ni zmage. Ali
za kaj smo se borili, slavna gos-
poda? Mar li samo za gradico
zemlje? Ne, za naše pravice, za
dedščino naših dedov in očetov.
Zato odbijamo Turke, zato bomo
igrali do zadnjega, ker nočemo
postati sužnji lažnjivega preroka.
Vzviseni gospodi komisarji zahtev-
ajo podporo, zahtevajo delavnih
moči, ljudi za vojsko. Kraljevska
svetlost dobro ve, da so naše zve-
ste krajine vedno izvrševale svojo
dolžnost proti presvetli kroni, to-
da izvrševale so jo, kakor je red
in zakon. Kdo pa daje pomoči za
vojstvo? Zbornica plemstva in go-
spoke. Kdo je zbornici poglavar?
Ban je. A mi nimamo bana. Brez

ih ter prišli kraljevske davkar-
je, da ti po podeljeni jim oblasti
poberejo vse zaostanke kraljev-
ske dave iz deželnih dohodkov.
Nadalje sklenejo stanovi, da se
odposlje kraljevski svetlosti od-
poslanstvo, in sicer gospod Peter
Ratkaj Velikotaborski, častiti go-
spod Peter Hrešinec, tajnik za-
grebskega kapitlja, in vzviseni
gospod Ivan Petričević, podnatar
te kraljevine, naj prosijo, da se
postavi zakoniti glavar, to je
ban."

Slabovoljen zapusti Drašković
zbornico, poparjena generala pa
odkorakata za njim. Va dobro
premišljena osnova se jim je raz-
bila ob tridih glavah hrvatskih
plemičev.

"Ali ne rečem še: Amen!" za-
šepeče Drašković strastno svoji-
ma tovarišema. "Nasel bom uže
za te besne žrebec. Nadvlada!
sem zvite italjske kardnale in
portugalske škofe, kako bi ne to
razuzdano krdelo!"

Zvečer tistega dne so sedeli v
dvoran stolnega prosta Zelnice-
ga v voselem društvu: Stolniko-
vič, Alapič, Vramec. Samo Stefan
Gregorijance je zrl mrko in za-
mišljeno predse.

"Na dobro zdravje!" dvigne
Alapič čašo. "Koeke so padle na
našo stran!"

"Na dobro zdravje!" odzdravi
gospodar, a za njim odzdravita
Stolnikovič in Vramec.

"A ti, gospod Stefan, kakšni
jadi te mučijo?" vpraša kanonik
in kronist Vramec.

"Izgubil sem ženo, izgubil sem
sina, kako bi se naj veselil? To-
da", Stefan prime za čašo in jo
dvigne, "zdaj hočem z vami sa-
mo za zvezdo — za slavo! Na do-
bro zdravje!"

"Tako je!" potrdi Vramec.
In zvonko zavzvene čaše.

XIV.

Bilo je proti večeru. Zlati žarki
solnce so sijali skozi visoka okna
grajske kapele v Mokriah in
padli na nov kamen sredi kape-
ličnih tal. Bronaste erke v kane-
lu so pozivale vsakogar, naj moli
za duši blagor plemenite gospe
Marte Gregorijanceve, katere ko-
sti so počivale pod kamenito plo-
ščo. Pred kamenom je klečal mladi
junak, oblečen v železno opravo
Plozčana čelada je stala poleg
njega. Roke je imel sklenjene,
glavo sklonjeno, a v očeh so se
mu svetile solze. Večerno zlatu
mu je trepetalo nad glavo, nad
svetlo čelado, na sijajnem oklopu,
večerno zlatu mu je venčalo mlade-
do, junaško čelo, na katerem je
bil vtisnjen pečat hude in globoke
žalosti.

Mladenč je molil, presrečno mo-
lil. Usta so izgovarjale besede
očenaša, ali misli so se mu vta-
pale v žalosti, dušo mu je davila
tuga. Kaj hoče? Kam hoče? Sam
Bog zna. Nedavno so mu semkaj
prepeljali drago mater in vrgli
njene mile ostanke pod ta kamen.
Oče je jezen in divji ter se vne-
šava v vrline burnega časa, da si
s silo zaduši hudo vest in pozabi
mrtev ženo ter živega sina. Pod
očetovo streho ni zanj življenja,
ni zanj obstanka. In kako bi tudi,
ko ne najde pod njo srea, ki bi
bilo zanj. In brat? Blaznovež je
trepete pred očetovo jezo, polju-
buje svojo izvoljenko in se ogiba
starejšemu bratu. Kam se naj to-
rej obrne?

K svoji miljenki ga vleče — k
mladi zlatarjevi hčerki. Bil je pri-
nji sinoči ter ji prisegel, da je ne
bo nikdar pozabil, da jo hoče lu-
biti za vedno. Ona in Jurko sta
mu prevzela vso srečo. Ali pa mu
je mogoče ostati pri Dori ter ji
ne škodovati na glasu? Ali jo mo-
re zopet dati ljudem na zlobni je-
zik njo sirotico, ki je radi svoje
ljubezni pretrpela že toliko gren-
kih muk? Kaj bi naj počel v hiši
njene očeta? Res je velikašev
sin in bogatega rodu, ali brez o-
četove volje je siromak, uboga
duša brez grude zemlje.

Ali pa tudi more plemić mro-
vati o tako burnih časih? Ni mu
mogoče. Domovina kliče in treba
je iti, treba se je ločiti od drage-
ga srea, in naj bi tudi počilo sa-
me žalosti. V boj torej za križ!
Oh, težek je bil razstavek! Lož-
je bi se ločil zeleni bršljan od sto-
letnega hrasta, nego sta se ločili
deklini roki z vratu dragega iz-
voljenca.

"Moram iti, draga!" rekel ji
je Pavel. "Ali sliši, kako mi
zvenkeče sblja? Rekla bi sicer,
da sem strahopetna sirota."
"Oh, Pavel, še boš med sabljo,
med puške, lejer vsaki hip prina-
ša bojevnikom smrt!" začelo
je dekle. "V boju se ne vpraša
po srcu, po ljubezni, po zvesto-
bi."

Tančakaj se samo davi, kolje in po-
zablja na Boga. Moj Bog, ko bi
bila vsaj tudi jaz mož — ali žen-
ska sem, revna ženska!"

"Pomiri se, drago sree — glej,
moram iti!" tolažil jo je polglav-
no. "Oče je divji, da sem si izvo-
lil tebe! Radi mene ti hoče hudo.
Ako bi ne šel, prevladala bi ga še
večja jeza. Potem bi bila slaba za
naju. Naj mine nekoliko časa, po-
tem se bo morebiti umiril."

"Morebiti", odvrnilo je dekle,
"a sree mi pravi, da se ne bo u-
miril nikdar, nikdar! Oh, Pavel,
čemu sva se tako rodila? Ti si ve-
likaš, jaz siromašno dekle. Čemu
nisem jaz bogata in ti siromak?
Čemu sva se sploh našla?"

"Ali si raditega, ker sva se na-
šla, žalostna?"

"Oh, nisem žalostna", vzklik-
nila je Dora živo in iz oči so se ji
udrle solze, "praznoprav sem
srečna in te svoje sree ne bi dala
za bogastvo celega sveta. Ali
vprašam jaz po tvojem imenu in
rodu? Jaz poznam le Pavla. Lju-
bim samo le Pavla in hodi ubog
ali bogat, bodi velikaš ali kmet.
Mnogo sem že pretrpela in pre-
jokala, a sree je bilo vendar veselo,
ko sem mislila, da jočem in troim
za svojega Pavla, za Pavlovo lju-
bezen."

"Oj, sree moje! Takšne duše ne
rodi niti ene kakšen gospodski
dvor!" odgovoril je nežno Pavel.
"Zdaj me pa zapuščaj! Kaj
hočem sama? Umrla bom v sed
samega čakanja na tebe! Pa le
idi! Pokorna moram biti, ker ti
veš bolje, kaj mora biti, ti veš bo-
lje —" in dekle je začelo zopet
jokati.

Pavel jo je še enkrat poljubil
na čelo ter se poslovil.

Šel je nad Mokrice, a Jurko in
Miloš Radak sta šla za njim. V
Mokriah počiva mati; spi ter sa-
nja večne sanje. Njo je še hotel
obiskati, od nje se še posloviti in
potem odriniti v boj. Nem kleti
zdaj pred grobom in gleda v me-
dene erke, ki mu pravijo edino
to: "Nimam več matere!"

Pred materinim grobom! Moj
Bog, zblaznel bi človek! Oni roki,
koji sta te zibali, ona prsa, koja
so te dojila, one mile oči, koje so
se svetile z materino ljubezni-
jo nad teboj, ko si še kot nedol-
no dete sanjal svoje prve sanje,
— vsega tega ni več! Ni več!

Vse je pest pepela. Kako hudo je
bilo poslušati, ko so zadnji žebelj
zabijali v materino rake! Kako
hudo, ko so zvalili težek kamen
nad odprto žrelo materinega gro-
ba! Oh, Pavel sam je hotel sko-
čiti živ v grob! Nesrečna smrt,
nesrečno življenje!

Pavel položi vroče čelo na hlad-
den kamen ter jame poljubovati
materino ime. Dolgo časa je tako
počival ter plakal in postalo mu
je lažje.

Pred gradom sta pričakovala
mladega Gregorijanca Jurko in
Radak. Jurko je s prekrizanimi
nogama sedel na kamenu, Radak
pa je na trebuhu ležal v travi.

"Dolgo ni gospodarja!" zam-
rmra Radak. "Solnce je šlo že v
zaton."

"Pusti, pri materi je!" odgo-
vori Jurko in zamahne z roko. —
"Ali veš, kako je pri srea, kadar
si na grobu milega pokojnika?"

"Ali vem?" meni Radak za-
lostno. "Oh, in kako, mladenič!"
"Ali ti je nemila smrt že od-
zvela kdaj katerega dragega?"

"Da, je, mladenič; smrt in hu-
dobija sta storili."

"Kako pa, Miloš?"

"Pustiva to! Ni mi za žalostne
spomine."

"Pripoveduj vendar! Saj vi-
diš, da sem prijatelj gospodu Pav-
lu in prijatelj tudi tebi. Čemu bi
mi ne zaupal tvojih spominov?"

"Čemu bi ne? Hui!" zamisli se
Miloš. "Resnica je, da si pošten
moj. Pripovedovati ti hočem in
naj ti bodo moji spomini dober
nauk, kako se godi po svetu in
kako pride nesreča lahko čez noč
liki strupenemu mrazu. Zspomni
si vse. Radak ne pripoveduje
svojih spominov vsakomur."

"Torej pripoveduj!" reče Jur-
ko in si opre glavo ob roki.

"Torej sliši! Kot mladenič ni-
sem bil takšen sitnež, kakoržen
sem zdaj. Bil sem veseljak in hu-
domušež; z zlobni sem pograbil
človeka za pas in ga prenesel čez
vodo. Ni bilo tako divjega konja,
da bi ga ne bil ukrotil, ni bilo
moža, da bi ga ne bil nadvladal,
moje grlo se je glasilo čez devet
gor, a kamor je počila moja pu-
ška, tam je rekla vsaka duša:
Amen! O Milošu je govorila vsa
krajina, govorili so Turki in Bo-
šnjaki, ker sem jim bil vragji bla-
goslov, govorilo se je po vseh se-
lih. Bojevati se s Turki, to je bilo

Moja
osebna
poslanica
nade.

Želim, da me pozna vsaki mož in
vsaka žena v tej deželi, katera trpi na
bolezni. Želim, da me poznajo vsi kot
prijatelja, da vedo kdo sem jaz kaj sem
stolil v preteklosti in kaj delam sedaj.
Moja slika vam lahko spomni, da sem o-
sred v medicinski praksi, katero vsem de-
dolu vrsto let; moji laje so danes ane-
beli po dolgih letih studiranja, raziskavan-
ja in dela. Skrbno sem proučil in analiziral
vse tiste stare, kronične in globoke v-
rojene bolezni, ki se tako težko zdravijo
in o katerih ima mnogo drugih zdravnikov
le površno znanje. Želim, da mi vsak bo-
lan mož in vsaka bolna ženska zaupa
svoje težave in tajnosti, vsakomur bom dal
pošten nasvet, ker želim, da sem z vsakim
dobrim prijatelji. Pišite po brezplačno knji-
žico, katero vam nudim, in čitajte mojo
poslanico nade.

Dr. J. Russell Price Co.,
S 1150 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Cospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma
zastonj in pošlino prosto.

Ime in priimek

Štev. in ulica ali Box

Mesto

Država

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ŽELODČNE
BOLEZNI

okorela jetra, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmati-
zem, katar, naduha in funkcionalne bolezni srca
se lahko uspešno zdravijo privatno na domu in z
majhnimi stroški.

Želimo, da se seznanite z našim znanstvenim na-
činom zdravljenja na domu mnogih akutnih in kroničnih
bolezni; tudi nalezljivih in podedovanih bolezni, kakor
nčiste krvi; slabe krvi; bolezni kože, otekle, zažgane,
bolne in občutljive delove; slabe, nervozne in obne-
mogle kondicije; pomanjkanje energije, ambicije in
zaupanja; nadlogah ledvic in mehurja, ter veliko drugih
bolezni in nadlogah od katerih bolniki pogosto trpe.

Zdravniška knjižica, katera šteje
96 strani, zastonj.

Pišite se danes po to knjižico in u njej boste našli enostavna
fakta v razumljivem, materinskem jeziku. Ta knjižica je zaloga
znanosti in vsebuje informacije in nasvete, ki bi jih moral znati
vsak mož in vsaka ženska. Ako torej hočete znati, kako bi do-
bili nazaj svoje staro zdravje in moč, pišite takoj po to brez-
plačno knjižico in zvedeli boste, kaj je potrebno glede te ali
one bolezni. Ne poročajte denarja! — pošljite samo vaše ime in
naslov na spodnjem kuponu. Ne trošite denarja za kakšno ni-
črpanje iz nje pravočasne nasvete in podatke. Pri tem lahko zveste, na čem vi
trpite in kako se more vaša teškoča obvladati.

Kupon za brezplačno knjižico

Zapišite vaše popolno ime in naslov, izrežite in pošljite nam še danes.

DR. J. RUSSELL PRICE CO.,

S 1150 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Cospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma
zastonj in pošlino prosto.

Ime in priimek

Štev. in ulica ali Box

Mesto

Država

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

